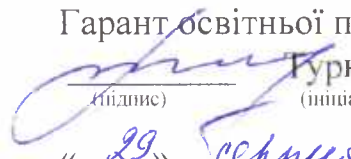

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра Права (№ 702)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньої програми

Гуркін І. Б.
(ініціали та прізвище)

(підпис)

« 29 » серпня 2025 р.

**СИЛАБУС ОBOB'ЯЗKОВОЇ
HABЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**ПPABOBE PEГУЛЮBAHHЯ PИHКУ ПPOГPAМHOГO
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ**

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань:

ґ Інформаційні технології

(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: F2 Інженерія програмного забезпечення

(код і найменування спеціальності)

Освітня програма: Інженерія програмного забезпечення

(найменування освітньої програми)

Рівень вищої освіти: *другий (магістерський)*

Силабус введено в дію з 01.09.2025 року

Харків – 2025 р.

Розробник: доцент канд. юрид. наук,
доцент, проф. «ХАІ» Алла Гордеюк
(посада, науковий ступінь і вчене звання, ім'я та прізвище)

(підпис)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри № 702 Права

(назва кафедри)

Протокол № 1 від «25 » серпня 2025 р.

Завідувач кафедри,
д. юрид. наук, професор
(науковий ступінь і вчене звання)

(підпис)

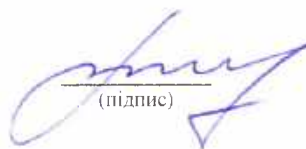
Віталій ПАВЛИКІВСЬКИЙ
(ім'я та прізвище)

Програму погоджено на випусковій кафедрі інженерії програмного
забезпечення (№ 603)

(назва кафедри)

Протокол №   від   «   »   2025 р.

Завідувач кафедри інженерії програмного забезпечення д. тех. наук, професор,
(назва кафедри, науковий ступінь, та вчене звання   завідувача)

(підпис)

І. Б. Туркін

Загальна інформація про викладача

ПІБ: *Гордеюк Алла Олександрівна*

Посада: *доцент кафедри Права*

Науковий ступінь: *кандидат юридичних наук*

Вчене звання: *доцент, професор «ХАІ»*

Перелік дисциплін, які викладає: *Цивільне право (частина 1), Право інтелектуальної власності, Міжнародне повітряне та космічне право, Міжнародні стандарти убезпечення авіаційної та космічної діяльності*

Напрями наукових досліджень: *проблеми правового регулювання у сфері цивільних відносин (зокрема з права інтелектуальної власності, спадкового права тощо), трудового права, міжнародного космічного та повітряного права.*

---

1. Опис навчальної дисципліни

Форма навчання – денна

Семестр, в якому викладається дисципліна – 1

Дисципліна обов'язкова

Загальна кількість годин за навчальним планом за денною формою навчання - 90 годин/ 3 кредита ЄКТС. Кількість годин аудиторної роботи - 40 та самостійної роботи здобувачів - 50.

Види занять – лекції, семінари

Вид контролю – модульний контроль, диференційований залік

Мова викладання – українська

2. Мета та завдання навчальної дисципліни:

Мета: формування навичок визначення правового забезпечення у сфері інтелектуальної власності на програмний продукт, прийняття коректних рішень на випадок виникнення спірних ситуацій щодо його використання, формування та обґрунтування власної правової позиції стосовно правової охорони та захисту інтелектуальних прав.

Завдання: комплексний розгляд основ правового забезпечення щодо створення та використання об'єктів права інтелектуальної власності, зокрема комп'ютерних програм (програмного забезпечення), новітніх інформаційних технологій (інтернет речей, штучного інтелекту); вивчення правових засад комерціалізації програмного продукту та використання на ринку.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких компетентностей:

Загальні компетенції (ЗК)

ЗК04. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами інших галузей знань/видів економічної діяльності).

Спеціальні компетенції (СК)

СК02. Здатність розробляти і реалізовувати наукові та/або прикладні проекти у сфері інженерії програмного забезпечення.

СК04. Здатність розвивати і реалізовувати нові конкурентоспроможні ідеї в інженерії програмного забезпечення.

СК06. Здатність ефективно керувати фінансовими, людськими, технічними та іншими проектними ресурсами у сфері інженерії програмного забезпечення.

СК07. Здатність критично осмислювати проблеми у галузі інформаційних технологій та на межі галузей знань, інтегрувати відповідні знання та розв'язувати складні задачі у широких або мультидисциплінарних контекстах.

СК10. Здатність визначати мету та стратегію розвитку програмного продукту відповідно до політики організації в частині сталого розвитку.

Результати навчання (РН)

РН01. Знати і застосовувати сучасні професійні стандарти і інші нормативно-правові документи з інженерії програмного забезпечення

РН12. Приймати ефективні організаційно-управлінські рішення в умовах невизначеності та зміни вимог, порівнювати альтернативи, оцінювати ризики.

РН18. Вміти використовувати гнучкі технології та інструмента для здійснення практики безперервної інтеграції та безперервної доставки/розгортання програмного продукту.

3. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовний модуль 1. ПРАВОВІ ЗАСАДИ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ. КОМП'ЮТЕРНА ПРОГРАМА ЯК ОБ'ЄКТ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ ПРАВ

Тема 1. Право інтелектуальної власності як підгалузь цивільного права

За даною темою:

- форма занять : лекції, семінарські заняття, самостійна робота;

Стисла анотація до теми: Поняття права інтелектуальної власності в об'єктивному і суб'єктивному розумінні. Правове забезпечення інтелектуальної власності на міжнародному рівні. Правове забезпечення інтелектуальної власності на національному рівні. Об'єкти права інтелектуальної власності. Суб'єкти права інтелектуальної власності. Система права інтелектуальної власності. Зміст права інтелектуальної власності. Охоронні документи в сфері права інтелектуальної власності. Строки правової охорони інтелектуальних прав.

Тема 2. Авторське право як інститут права інтелектуальної власності

За даною темою:

- форма занять : лекції, семінарські заняття, самостійна робота;

Стисла анотація до теми: Поняття та принципи авторського права. Нормативно-правові джерела авторського права. Об'єкти авторського права. Суб'єкти авторського права. Інтелектуальні права суб'єктів авторських прав. Виникнення та здійснення авторських прав. Використання об'єктів авторських прав.

Тема 3. Комп'ютерна програма як об'єкт права інтелектуальної власності

За даною темою:

- форма занять : лекції, семінарські заняття, самостійна робота;

Стисла анотація до теми: Правова природа комп'ютерної програми (далі – КП) та її місце у системі права інтелектуальної власності. Поняття КП. Особливості правової

охорони інтелектуальних прав на КП (комплексний підхід, вибір форм правової охорони). Іноземний досвід правової охорони КП.

Модульний контроль

Змістовний модуль 2. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В СУЧАСНИХ ЕКОНОМІЧНИХ УМОВАХ

Тема 4. Комерціалізація програмного забезпечення

За даною темою:

- форма занять : лекції, семінарські заняття, самостійна робота;

Стисла анотація до теми: Історія розвитку ринку програмного забезпечення. Комерціалізація об'єктів права інтелектуальної власності (перетворення програм у «програмний товар»). Штучний інтелект (правовий аспект). Декларація Блетчлі про безпеку використання штучного інтелекту. Інтернет речей (правовий аспект).

Тема 5. Договірні способи розпорядження програмним забезпеченням.

За даною темою:

- форма занять : лекції, семінарські заняття, самостійна робота;

Стисла анотація до теми: Договори у сфері інтелектуальної власності. Видова характеристика комерціалізації програмного забезпечення в Україні. Комп'юторне піратство. Способи захисту інтелектуальних прав у сфері програмного забезпечення.

Тема 6. Юридична відповідальність за правопорушення на ринку програмного забезпечення

За даною темою:

- форма занять : лекції, семінарські заняття, самостійна робота;

Стисла анотація до теми: Цивільно –правова відповідальність за правопорушення у сфері програмного забезпечення. Адміністративна відповідальність за порушення інтелектуальних прав на КП. Кримінальна відповідальність за правопорушення інтелектуальних прав на КП.

Модульний контроль

Залік

4. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання навчальним планом не передбачені.

5. Методи навчання

Проведення аудиторних лекційних, семінарських (практичних) занять, самостійна робота студентів за матеріалами, опублікованими кафедрою (методичні, навчальні посібники), підручниками, електронним ресурсом.

6. Методи контролю

Під час вивчення дисципліни застосовується поточний, модульний та підсумковий контроль.

Поточний контроль проводиться для оцінювання рівня навчальних досягнень під час семінарських, практичних занять та якості виконання індивідуальної і самостійної роботи та передбачає перевірку рівня засвоєння знань, умінь і навичок здобувачем з кожного окремого модуля навчальної дисципліни.

Поточний контроль – проведення семінарських занять, відпрацювання академічних заборгованостей.

Поточний контроль під час проведення семінарських занять передбачає перевірку рівня засвоєння знань, умінь і навичок здобувачем з кожного окремого навчального (змістового) модуля навчальної дисципліни та їх корекцію. Прозорість оцінювання рівня знань здобувачів забезпечується чіткими критеріями.

Модульний контроль – визначає якість виконаної здобувачем навчальної роботи з певного навчального (змістового) модуля та оцінюється за сукупними підсумками поточної успішності, включаючи виконану індивідуальну, самостійну та модульну контрольну роботу.

Підсумковий контроль – виставляється як сума балів з усіх модулів навчальної дисципліни та обраховується, як правило, як середнє арифметичне складових модулів.

По закінченню вивчення навчальної дисципліни студент складає залік

7. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують здобувачі

7.1. Розподіл балів, які отримують студенти (кількісні критерії оцінювання)

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Семінарські заняття	5	4	20
Модульний контроль	0...30	1	30
Змістовний модуль 2			
Семінарські заняття	5	4	20
Модульний контроль	0...30	1	30
Усього за семестр			0...100

Під час складання семестрового заліку здобувач має можливість отримати максимум 100 балів.

7.2. Якісні критерії оцінювання

Необхідний обсяг знань для одержання позитивної оцінки.

Здобувач має знати:

основні категорії та поняття з дисципліни, що вивчається; стан наукових проблем у сфері правового регулювання програмного забезпечення; систему міжнародних та вітчизняних нормативних актів, що регулюють питання інтелектуальної власності; правові засади авторського права, правове забезпечення, принципи, об'єкти та суб'єкти; правові засади програмного забезпечення (комп'ютерної програми), особливості правової охорони; правові засади інтернет-речей; правові засади штучного інтелекту (ШІ); правові засади комерціалізації програмного забезпечення; відповідальність за правопорушення у сфері програмного забезпечення (комп'ютерне піратство).

Необхідний обсяг вмінь для одержання позитивної оцінки.

Здобувач має уміти:

вміти орієнтуватися у системі нормативних актів, що регулюють право інтелектуальної власності, орієнтуватися у питаннях їх коректного застосування; виділяти актуальні наукові проблеми у сфері правового регулювання програмного забезпечення, зокрема (ШІ); проводити критичний аналіз, генерувати нові ідеї та висувати пропозиції, робити конструктивні висновки щодо вдосконалення правового регулювання ринку програмного забезпечення; застосовувати отримані знання у професійній діяльності.

7.3. Критерії оцінювання роботи здобувача протягом семестру

Задовільно (60-74). Несистематичне відвідування занять Відсутність на заняттях без поважних причин. Не достатньо висока активність здобувача під час аудиторних занять. Засвоєння окремих положень змістового модулю. Неповні відповіді, допущення помилок, не здатність грамотно аналізувати актуальні питання, за темами змістовних модулів. Не достатнє знання категорій дисципліни, що вивчається. Певні складності при застосуванні нормативних актів. Невпевнені навички публічного представлення матеріалу. Здобувачем показано у результаті мінімум знань та умінь.

Добре (75-89). Систематичне відвідування аудиторних занять, відсутність пропусків занять без поважних причин. Достатньо висока активність здобувача під час аудиторних занять, наявність конспекту лекцій з навчальної дисципліни. Засвоєння основних положень тем змістових модулів, допущення незначних помилок при розкритті питань. Засвоєння основного категорійного апарату з дисципліни, що вивчається та здатність коректна оперувати цими категоріями. Здатність публічно представити матеріал та робити аналітичні висновки з актуальних питань за темами, що вивчаються. Здобувачем показано достатній рівень знань та умінь.

Відмінно (90-100). Систематичне відвідування аудиторних занять, відсутність пропусків занять без поважних причин. Висока активність роботи під час аудиторних занять (лекційних, семінарських), наявність якісного, повного конспекту лекцій. Засвоєння всього матеріалу тем змістового модулю. Повні та обґрунтовані на семінарі. Знання категорій з дисципліни, що вивчається та здатність вільно та коректно оперувати ними. Уміння опрацьовувати та застосовувати нормативні акти. Вміння мислити узагальнено, проводити наукові дослідження, здатність публічно представляти матеріал. Здобувач показав високий рівень знань та вмінь.

Шкала оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

8. Політика навчального курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків. Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування лекційних та семінарських (практичних) занять. Окремі пропущені завдання мають бути відпрацьовані на найближчій консультації впродовж тижня після пропуску. Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання шляхом виконання індивідуального письмового завдання. Студенти, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70% невідпрацьованих пропущених занять, до відпрацювання не допускаються.

Дотримання вимог академічної доброчесності студентами під час вивчення навчальної дисципліни. Під час вивчення навчальної дисципліни здобувачі мають дотримуватися загальноприйнятих морально-етичних норм і правил поведінки, вимог академічної доброчесності, передбачених «Положенням про академічну доброчесність Національного аерокосмічного університету «Харківський авіаційний інститут» (<https://khai.edu/assets/files/polozhennya/polozhennya-pro-akademichnu-dobrochesnist.pdf>).

Очікується, що роботи здобувачів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших здобувачів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. При виконанні індивідуальної самостійної роботи до захисту допускаються реферати, які містять не менше 60 % оригінального тексту при перевірці на плагіат, есе – 70 %

Вирішення конфліктів. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, а також правила етичної поведінки регламентуються «Кодексом етичної поведінки в Національному аерокосмічному університеті «Харківський авіаційний інститут» (<https://khai.edu/ua/university/normativna-baza/ustanovchi-dokumenti/kodeks-etichnoi-povedinki/>).

9. Методичне забезпечення

1. Опорний конспект лекцій.
2. Гордеюк А. О. Право інтелектуальної власності : навч. посіб. А. О. Гордеюк, Гуцу С. Ф. Харків : Нац. аерокосм ун-т ім. М. Є. Жуковського «Харків авіац. ін-т», 2017. 74 с.
[URL:hhttp://library.khai.edu/library/fulltexts/metod/Gordeuk_pravo_intelect_vlasnost.pdf](http://library.khai.edu/library/fulltexts/metod/Gordeuk_pravo_intelect_vlasnost.pdf)

3. Туркін І. Б. Авторське право у програмній інженерії : навч. посіб. І. Б. Туркін, Ю. С. Манжос. Харків: Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського «Харк. авіац. ін-т», 2012. 56 с.
4. Гордеюк А. О. Цивільне право: конспект лекцій. Харків. : Нац. аерокосм. ун.-т ім. М. Є. Жуковського «Харків. авіац. ін-т», 2022. 72 с. URL: http://labrary.khai.edu/library/fulltexts/metod/Gord_Civil_Pravo.pdf.
5. IT-право (навчальний посібник) / С. Ф. Гуцу, В. І. Павликівський, А. О. Гордеюк, Н. Є. Філіпенко, Н. А. Федосенко; 2-ге вид. доповн. і переробл. - Харків: Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського «Харків. авіац. ін-т»; 2025. –148 с.
6. На електронній платформі Mentor НАУ «ХАІ» розміщено курс «Правове регулювання ринку програмного забезпечення», який включає лекційний матеріал, практичні завдання, приклади рішення задач, список нормативних актів та рекомендованої літератури, силабус URL/<https://mentor.khai.edu/course/view.php?id=6032>

10. Рекомендована література

Нормативні акти:

1. Конституція України, прийнята Верхов. Радою України 28.06.1996 р., 254к/96-вр (із змін. і доповн.).
2. Цивільний кодекс України від 13.04.2012 р. № 4651-VI (із змін. і доповн.).
3. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 р. № 1615-IV (із змін. і доповн.).
4. Митний кодекс України від 13.03.2012 р. № 4595-IV (із змін. і допов.).
5. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (із змін. і допов.).
6. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001р. № 2341-III (із змін. і допов.).
7. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 03.12.1986 р. № 2768 (із змін. і допов.).
8. Про інформацію : Закон України від 13.01.2011 р. № 2939-VI (із змін. і допов.).
9. Про захист від недобросовісної конкуренції: Закон України від 07.06.1996 р. № 236/96-ВР (із змін і допов.).
10. Про авторське право і суміжні права : Закон України від 01.12.2022 р. № 2811-IX. Редакція 15.04.2023. [Електронний ресурс]. – URL.<https://zacon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text>.
11. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі : Закон України від 15.12.1993 р. № 3687-XII (із змін. і допов.).
12. Про охорону прав на знаки для товарів і послуг : Закон України від 15.12.1993 р. № 3689-XII (із змін. і допов.).
13. Про охорону прав на промислові зразки : Закон України від 23.12.1993 р. № 3770-XII (із змін. і допов.).

14. Про державну таємницю: Закон України від 21.01.1994 р. № 3855-XII (із змін. і допов.)

15. Про наукову і науково-технічну діяльність : Закон України від 13.12.1991 р. № 1977-XII (із змін. і допов.).

16. Про міжнародне приватне право: Закон України від 23.06.2005 р. № 2679-IV (із змін. і допов.).

17. Постанова Пленуму ВСУ «Про судову практику в справах про відшкодування моральної (немайнової) шкоди» від 31.03.1995 р. № 4. [URL:http://zacon.rada.gov.ua/laws/show/v0004700-95#Text](http://zacon.rada.gov.ua/laws/show/v0004700-95#Text)

18. Положення про представників у справах інтелектуальної власності (патентних повірених): затвд. наказом Міністерства економіки України від 20.12.2023 р. за № 20599. [URL:http://zacon.rada.gov.ua/laws/show/z0263-24#Text](http://zacon.rada.gov.ua/laws/show/z0263-24#Text).

19. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів від 9.09.1886 р. [URL: http://zacon.rada.gov.ua/laws/show/995_05](http://zacon.rada.gov.ua/laws/show/995_05)

20. Паризька конвенція про охорону прав промислової власності від 20.03.1883 р. [URL:http://zacon.rada.gov.ua/laws/show/995_123](http://zacon.rada.gov.ua/laws/show/995_123)

21. Мадридська угода про міжнародну реєстрацію знаків від 14.04.1891 р. [URL:http://zacon.rada.gov.ua/laws/shows/995_134#Text](http://zacon.rada.gov.ua/laws/shows/995_134#Text)

22. Угода про торговельні аспекти права інтелектуальної власності: Міжнарод. документ від 15.04.1994 р: [URL: http://zacon5.rada.gov.ua/lows/shows/981_018](http://zacon5.rada.gov.ua/lows/shows/981_018).

23. Договір про патентну кооперацію : від 14 червня 1970 р. [URL : http://zacon.rada.gov.ua/laws/show/895_001#Text](http://zacon.rada.gov.ua/laws/show/895_001#Text).

24. Угода про Асоціацію між Україною та Європейським Союзом від 1.09.2017.[Електронний ресурс]. – [URL:http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/artocle?art_id=248387631](http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/artocle?art_id=248387631)

25. Про захист інтересів осіб у сфері інтелектуальної власності під час воєнного стану, введеного у зв'язку із збройною агресією Російської Федерації проти України: Закон України від 01.04.2022 р. № 2174-IX. [URL: https://zacon.rada.gov.ua/laws/show/2174-20#Text](https://zacon.rada.gov.ua/laws/show/2174-20#Text).

26. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення захисту прав інтелектуальної власності: Закон України від 20.03.23 № 2974-IX. [Електронний ресурс]. – [URL. https://zacon.rada.gov.ua/laws/show/2974-20#Text](https://zacon.rada.gov.ua/laws/show/2974-20#Text).

Навчальна література :

Базова

1. Інтелектуальне право України. За заг. Ред. Проф. О. С. Яворський. Тернопіль: Підручники і посібники, 2016. 608 с.

2. Цивільне право України : Загальна частина : підруч. І. А. Бірюков, О. Ю. Заїка, С. С. Бичкова; за ред. І. А. Бірюкова, О. Ю. Заїки. 3-е вид. Київ : Алерта, 2014. 510 с.

3. Світличний О. П. Право інтелектуальної власності: підручник. Київ: НУБіП України, 2017. 355 с.
4. Капінос М. М. Інтелектуальна власність : підручник для аспірантів вищих навчальних закладів/ М. М. Капінос, Е. Т. Лерантович, М. М. Солощук. Харків: «Друкарня Мадрид», 2016. 396 с. URL: <http://respository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/39462>.
5. Право інтелектуальної власності: підручник /за заг. ред. С. Б. Булеци, О. І. Чепис. Ужгород: РІК-У, 2019. 488с.
6. Дзера О. В. Цивільне право України: Загальна частина: підручник. Київ : Юрінком Інтер, 2018. 976 с.
7. Цивільне право: Загальна частина: підручник/ Іванюта Н. В., Ніколенко Л. М., Буга В. В. та ін. Київ: Дакор, 2021. 312 с.
8. Туркін І. Б. Авторське право у програмній інженерії : навч. посіб. І. Б. Туркін, Ю. С. Манжос. Харків: Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського «Харк. авіац. ін-т», 2012. 56 с.
9. Гордеюк А. О. Право інтелектуальної власності : навч. посіб. А. О. Гордеюк, Гуцу С. Ф. та ін. Харків : Нац. аерокосм ун-т ім. М. Є. Жуковського «Харків авіац. ін-т», 2017. 74 с. [Електронний ресурс]. – URL:http://library.khai.edu/library/fulltexts/metod/Gordeuk_pravo_intelect_vlasnost.pdf
10. Економіка інтелектуальної власності: науково-методичні матеріали для підготовки докторантів, аспірантів, магістрів за напрямом «Інтелектуальна власність»/ Л. С. Шевченко. О. А. Гриценко, Т. М. Камінська та ін. Х.: Право, 2015. 120 с.
11. Баранов О. А. Інтернет речей: теоретико-методологічні основи правового регулювання. Т. 1: сфери застосування, ризики, бар'єри, проблеми правового регулювання: монографія. К.: Видавничий дім «АртЕк». 2018. 342 с.
12. Інтелектуальна власність : підруч. Л. М. Попова, А. В. Хромов, І. В. Шуба. Харків: «Федорко», 2021. С. 262 с.
13. Мічурін Є. О. Приватне ІТ право : навч. посіб. Харків: «Право», 2021. 176 с.
14. Право інтелектуальної власності : наук.-практ. комент. до книги IV Цивільного кодексу України. О. В. Коротюк. Київ: ОВК, 2022. 340 с.
15. Харитонов О. І. Основи ІТ-Права: навч. посіб./ Харитонов О. І., Юачинський Т. В., Радейко Р. І. Київ: Юрінком Інтер, 2023. 244 с. .
16. ІТ-право (навчальний посібник) / С. Ф. Гуцу, В. І. Павликівський, А. О. Гордеюк, Н. Є. Філіпенко, Н. А. Федосенко; 2-ге вид. доповн. і переробл. - Харків: Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського «Харків. авіац. ін-т»; 2025. - 148 с.

Допоміжна

1. Антологія української юридичної думки в 6 т. / редкол. Ю. С. Шемшученко (голова) та ін. Київ : Вид Дім «Юрид. книга».
2. Всемирная организация интеллектуальной собственности. Основы интеллектуальной собственности. Киев: Изд. Дом «ИН Юре», 1999. – 600 с.
3. Артамонова Н. О. Сучасні цифрові технології глобального простору в сфері інтелектуальної власності. Культурологія і соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку : матер. міжнар. наук. конф., (22-23 листопада 2018 р.) / під ред. проф. М. В. Шейка та ін. Харків: ХДАК, 2018. С. 164-166.
4. Андрощук Г. Т. Технології розвитку штучного інтелекту: економіко-правовий аспект. URL: <https://doi.org/10.33731/32019.173817>
<http://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/17676>
5. Лисенко М. Захист прав інтелектуальної власності в мережі Інтернет. Інтелектуальна власність. 2014. № 12. С. 9-13.
6. Огневюк Г. Особливості використання об'єктів інтелектуальної власності в соціальних мережах. Підприємництво, господарство, право: науково-практичний господарсько-правовий журнал. 2016. № 7. С. 21-25.
7. Потоцький М. Еволюція способів захисту інтелектуальної власності в умовах інформаційного суспільства. Інтелектуальна власність. 2015. № 5. С. 32-37.
8. Цивільний кодекс України : наук.-практ. комент.Є. О. Харитонов, В. В. Завальнюк, І. М. Кучеренко та ін.; за заг. ред. Є. О. Харитонova, Н. Ю. Голубевої. 7-е вид. Харків: ТОВ «Одіссей», 2011. 1216 с.
9. Цивільний кодекс України : наук.-практ. комент. / за ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків : Страйд, 2009. 929 с.
10. Гордеюк А. О. Захист інтелектуальних прав на міжнародному та національному рівні. Модернізація вітчизняної правової системи в умовах світової інтеграції: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Кропивницький, 19-20 травня 2021 р./ за заг. ред. Б.Р. Стецюка, Кропивницький : ЛА НАУ, 2021. С. 260—261.
11. Гордеюк А. О. Правове регулювання інтелектуальної власності під час воєнного стану в Україні. Забезпечення стійкості у складних умовах: збірник матеріалів доповідей учасників міжнародної міждисциплінарної науково-практичної конференції. (Харків – Брістоль, 8 червня 2023 р.). Харків, 2023. 258 с. (С. 83-86).
12. Алла Гордеюк Ключові зміни у Законі України «Про авторське право і суміжні права»: аналітичний огляд. Пропілеї права та безпеки. 2024. № 4. С. 56-62.

11. Інформаці ресурси

1. <http://rada.gov.ua>. – веб-сторінка Верховної Ради України.
2. <http://www.kmu.gov.ua>. – веб-сторінка Кабінету Міністрів України.
3. www.scourt.gov.ua. – веб-сторінка Верховного Суду
4. <http://www.nau.kiev.ua>. – веб-сторінка нормативні акти України.
5. <http://www.liga.net>. – веб-сторінка пошуковий сервер українського законодавства LIGA.
6. <http://www.upp.org.ua>. – веб-сторінка український правозахисний портал.
7. <http://www.yurpractika.com>. – веб-сторінка “Юридична практика”.
8. <http://www.yur-gazeta.com>. – веб-сторінка “Юридична газета”.
9. <http://www.avtoreferat.ukrlib.org>. – веб-сторінка каталог авторефератів дисертацій.
10. <http://www.lawukraine.com>. – веб-сторінка каталог українського юриста.